

Notat

Til: regulering

Fra: Vannområdekoordinator

Sak nr:
2019/2249-12

Dato:
16.09.2019

E6 Hellstranda - Vann og vannmiljø

- a. Det må fremgå at Nye Veier forholder seg til miljømål i regional plan for vannforvaltning i Trøndelag vannregion, som er vedtatt i fylkesting og som i medhold av plan- og bygningsloven § 8-4 jf. vannforskriften § 29 er godkjent av Klima- og miljødepartementet for planperioden 2016–2021. Miljømålene gjelder som ramme for all vannforvaltning, og det legges til grunn at sektormyndighetene forstår sitt ansvar for å sikre at disse ivaretas, jf. vannforskriften § 1, 4 og 29.
- b. Vannforekomstene ved Hellstranda ligger i Vann-Nett som hhv. «Utløp Stjørdalselva» og «Hellstranda badeplass» med vannforekomst-ID 0320041000-8-C og 0320041000-9-C.
- c. Miljøtilstand for begge vannforekomster er i Vann-Nett satt til god økologisk tilstand og ukjent kjemisk tilstand. I utredningen fra Nye Veier er det skrevet: «Basert på at økologisk tilstand er antatt god, mens kjemisk tilstand for de to vannforekomstene i planområdet er ukjent, vurderes vannmiljøet [...] til å være av middels verdi». Gitt ordlyden må det presiseres at vannforskriften gjelder for alt overflatevann og grunnvann, og ingen sektormyndighet kan overprøve dette prinsippet.
- d. Miljømål for begge vannforekomster er god økologisk og god kjemisk tilstand, og miljømålene forventes oppnådd, innen utgangen av planperioden.
- e. Nye Veier plikter å svare ut inngrepet i forhold til vannforskriften § 12, som skal vurderes når det skal fattes enkeltvedtak om ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes. Vilåårene i § 12 må være oppfylt for at det skal kunne gis tillatelse etter det aktuelle sektorregelverket.
 - i. Her er det viktig at § 12 både første og annet ledd besvares, og at det legges frem konkrete vurderinger som viser at Nye Veier arbeider med dette på en skikkelig måte. Slik jeg vurderer er dette «nytt inngrep» etter første ledd.

- ii. Videre må bokstav «a» i annet ledd svares ut. Her etterspørres konkrete alternativer til utfylling og tap av areal på 67,5 daa i vannforekomsten, som begrenser negativ utvikling i vannforekomstens tilstand. Bokstav «a» utløser også forpliktelser mht. avbøtende/kompenserende tiltak i *vannforekomsten* ved skisserte utfyllingsalternativer. Med Hellstranda i sør og molo i nord og vest så er vannforekomsten i praksis «innrammet» og kan beskrives som en semi-lukket brakkvannsforekomst. Fra et faglig ståsted vil det arealet som går tapt i vannforekomsten med utfylling dermed ikke kunne gjenskapes ved avbøtende tiltak [i selve vannforekomsten]. Kompenserende tiltak [utenfor selve vannforekomsten] må dermed utredes. Mulighetene for restaurering kan kun skje i tilknytning til brakkvann. Fra et faglig ståsted må kompenserende tiltak skje i tilknytning til eksisterende og/eller tidligere utløp av Stjørdalselva mht. blandingen av saltvann og ferskvann der Stjørdalselva møter Trondheimsfjorden. Utredningen er ikke funnet dekkende mht. kompenserende tiltak.
 - iii. Videre må bokstav «b» i annet ledd forklares utførlig. Det er ikke gjort undersøkelser på verken anadrom, eller annen fisk spesielt for dette området. Vannforekomsten ligger i utløpet av et nasjonalt laksevassdrag og NTNU Vitenskapsmuseet har tidligere pekt på estuarier/elveos som viktige for laksefisk, herunder smoltens utvandring. Både sjøvannstoleranse og tilgang på marine byttedyr er av betydning. Stortinget har opprettet 52 nasjonale laksevassdrag for å gi våre viktigste laksebestander en særskilt beskyttelse mot inngrep og aktivitet i vassdragene og i de nærliggende fjord- og kystområdene. Det er ikke grunnlag for utredningens konklusjon om at «laks og ørret vil ikke bli direkte berørt av tiltaket ved Hellstranda, og det foreslåtte tiltaket vurderes derfor å ha intet omfang. Konsekvensene av tiltaket på funksjonsområder for fisk vurderes i henhold til V712 som ubetydelig.» Videre vurderes «Planområdet/influensområdet er vurdert til å ha stor verdi som naturtype, samt stor verdi som økologisk funksjonsområde for laks og sjørørret. Området har også stor verdi for artsforekomster.» som en selvmotsigelse mht. konklusjonen, over. Utredningen sin konklusjon om at «Føre-var prinsippet kommer i liten grad til anvendelse da kunnskapsgrunnlaget er godt. Videre er konsekvensen av tiltaket også tydelige og ganske sikre.» er en annerledes tolkning av føre var-prinsippet, som er ment å beskrive hvordan også sektormyndigheter og politiske beslutningstakere kan forholde seg til usikre virkninger av egne handlinger.
 - iv. Videre må bokstav «c» i annet ledd besvares. Denne bør også begrunnes mht. kompenserende tiltak knyttet til vannforekomsten.
- f. Det er en gyldig referanse i Stjørdal kommune til tidligere prosess og behandling av kommunedelplan Langøra sør med vannmiljø, og lagunen ved Langøra sør som i Vann-Nett også tilhører samme vannforekomst «Utløp Stjørdalselva» med vannforekomst-ID 0320041000-8-C. For kommunedelplanen viste undersøkelser utført av NTNU Vitenskapsmuseet mfl. til stor fare for tap av arter fra området, samt regional og nasjonal betydning. Det bemerkes at undersøkte deler av vannforekomsten er funnet viktig for sjørørret, som regionalt er en truet art og som til tross for vern i vassdrag rundt Trondheimsfjorden fortsatt har en negativ utvikling. Basert på undersøkte deler av vannforekomsten kan det ikke konkluderes med at konsekvensene av tiltaket på funksjonsområder for fisk er ubetydelige i andre deler av vannforekomsten som ikke er undersøkt. Dette utløser behov for nye undersøkelser og/eller kompenserende tiltak.
- g. Stjørdal som foregangskommune innen klima og miljø, forsterket gjennom vedtak om klima- og miljøkrise, er nødt til å iverksette målrettede tiltak for å sikre verdifull natur og biologisk mangfold. Foregangskommunen forplikter seg til en annen tilnærming enn å begrense negativ utvikling – se løsninger som forbedrer natur og biologisk mangfold. Dette er helt i kjernen på det vanddirektivet griper an, en endring av forvaltningspraksis som ivaretar vannet uten å hindre samfunnsutvikling.

Tidligere inngrep nederst i Stjørdalselva gir ingen legitimitet for nye, om enn mindre, inngrep som kan bidra til negativ utvikling for vann og vannmiljø slik utredningen fra Nye Veier antyder. Etter vannforskriften, regional plan for vannforvaltning i Trøndelag vannregion og den grundige prosessen med konsekvenser for naturverdier og vurdering av restaurerende og kompenserende tiltak som skal legges til grunn ved slike inngrep så er det store mangler ved utredningen fra Nye Veier.

Med hilsen

Bjørn Borge Skei
rådgiver/prosjektkoordinator
482 50 150